

# Forskrift om konstruksjon, utforming og fremstilling av arbeidsutstyr og kjemikalier (produsentforskriften)

**Hjemmel:** Fastsatt Arbeidsdepartementet 6. desember 2011 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid, stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 1-3, § 1-4, § 5-4 og § 5-5.

**Tilføyd hjemmel:** Delegeringsvedtak 29 juni 2021 nr. 2280.

**EØS-henvisninger:** Sendt til notifisering etter lov 17. desember 2004 nr. 101 om europeisk meldeplikt for tekniske regler m.m. (EØS-høringsloven) § 11, jf. § 10, jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XIX nr. 1 (direktiv 98/34/EF, som endret ved direktiv 98/48/EF).

**Endret** ved forskrifter 19 des 2012 nr. 1374, 30 des 2013 nr. 1717, 14 jan 2016 nr. 97, 30 des 2013 nr. 1717 som endret ved forskrift 22 des 2014 nr. 1898, 21 juni 2016 nr. 762, 22 des 2016 nr. 1837, 19 juni 2020 nr. 1272 (i kraft 1 juli 2020).

**Rettelser:** 12.01.2015 (endringer i kapittel 4 tilbakeført), 22.03.2022 (hjemmel, tegnsetting i lister tilpasset universell utforming).

## Kapittel 1. Innledende bestemmelser

### § 1-1. Formål

Formålet med forskriften er å sørge for at arbeidsutstyr og andre produkter er konstruert, utformet og produsert slik at arbeidstakerne ved bruken er vernet mot skader på liv eller helse.

### § 1-2. Virkeområde

Kapittel 2 gjelder for arbeidsutstyr som ikke omfattes av forskrift 20. mai 2009 nr. 544 om maskiner og som brukes eller ventelig vil bli brukt i virksomhet som kommer inn under arbeidsmiljøloven.

Kapittel 3 gjelder for traktorer som ble levert før 1. september 1964.

Kapittel 4 gjelder stillaser, stiger og konstruksjoner på tak og fasader. Kapitlet gjelder ikke for petroleumsvirksomhet til havs og for virksomhet på landanlegg som nevnt i rammeforskriften § 6 bokstav e.

Kapittel 5 gjelder for enkle trykkbeholdere.

Endret ved forskrift 19 des 2012 nr. 1374 (i kraft 1 jan 2013).

### § 1-3. Hvem forskriften retter seg mot

Forskriften retter seg mot den som konstruerer, produserer, importerer, markedsfører, omsetter, leier ut, låner ut eller setter i drift produkter som omfattes av forskriften.

Forskriften gjelder også for virksomheter som ikke sysselsetter arbeidstakere.

### § 1-4. Definisjoner

I denne forskriften menes med:

1. *arbeidsutstyr*: tekniske innretninger o.l. som maskiner, løfteredskap, sikkerhetskomponenter,

beholdere, transportinnretninger, apparater, installasjoner, verktøy og enhver annen gjenstand som nyttes ved fremstilling av et produkt eller ved utførelse av arbeid,

2. *traktor*: motordrevet kjøretøy på hjul eller belter, med minst to aksler, konstruert for å trekke tilhengervogner o.l., å bære, trekke, skyve eller drive forskjellig arbeidsredskap.

## § 1-5. Dispensasjon

Arbeidstilsynet kan gi dispensasjon fra forskriften dersom det foreligger særlige grunner, det er sikkerhets- og helsemessig forsvarlig, og det ikke strider mot EØS-avtalen.

### Arbeidstilsynets kommentar

En dispensasjon innebærer at det gis unntak fra forskriftens krav i enkelttilfeller hvor særlige hensyn gjør seg gjeldende.

Enkelte direktiver inneholder minstekrav til vern av arbeidstakerne. Det kan ikke gis dispensasjon fra disse minstekravene. I slike tilfeller kan det bare gis dispensasjon for den delen av forskriften som stiller strengere krav enn direktivet.

Søknad om dispensasjon sendes Arbeidstilsynets regionkontor der virksomheten er lokalisert. Søknaden må inneholde opplysninger som gjør det mulig å ta standpunkt til om virksomhetens arbeidsmiljø er sikkerhets- og helsemessig forsvarlig. For at Arbeidstilsynet kan behandle søknaden krever det at uttalelse fra arbeidsmiljøutvalget eller verneombudet følger søknaden. Arbeidstilsynet kan fastsette vilkår for dispensasjonen. Dispensasjoner vil bare bli gitt for begrensede tidsrom.

## Kapittel 2. Krav til arbeidsutstyr m. m.

### § 2-1. Generelle regler

Arbeidsutstyret skal være utformet slik at det kan transporteres, stilles opp, brukes og vedlikeholdes uten fare for skade på liv eller helse, og uten at arbeidstakere utsettes for uheldige belastninger. Om nødvendig skal arbeidsutstyret være utstyrt med særskilt verneinnretning.

Dersom det er nødvendig for å oppfylle kravene til sikkerhet etter første ledd, skal bruksanvisningen gi klare instruksjoner om hvorledes arbeidsutstyret kan transporteres, stilles opp, brukes og vedlikeholdes uten fare for skade på liv eller helse, jf. § 2-26.

### Arbeidstilsynets kommentar

Når det gjelder krav til maskiner, vises det i all hovedsak til maskinforskriftens vedlegg I.

Bestemmelsen må sees i sammenheng med:

Forskrift om utførelse av arbeid: kapittel 10 «Krav til bruk av arbeidsutstyr»

Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning: kapittel 10 «Planlegging, tilrettelegging av arbeidet og sikker drift», særlig § 10-3 «Krav til bruk av arbeidsutstyr».

### § 2-2. Tilpasning menneske – maskin

Arbeidsutstyret skal være slik laget og oppstilt at arbeidsstillinger og arbeidsbevegelser ikke

medfører fare for ulykker, uheldige belastninger og skade på liv eller helse.

### § 2-3. Funksjonssikkerhet

Arbeidsutstyret skal ha betryggende styrke, være av egnet materiale og slik utført at den kan motstå påregnelige påkjenninger, uten at dette fører til endringer som kan medføre fare for skade på liv eller helse.

Dersom det i arbeidsutstyret kan oppstå forhold som medfører fare for skade på liv eller helse, skal den være effektivt sikret mot dette. Om nødvendig skal arbeidsutstyret ha hensiktsmessig varslingsutstyr.

Arbeidsutstyr som brukes i ekstremt miljø eller under ekstreme driftsforhold, skal ha innretninger som sikrer at det fungerer uten fare for skade på liv eller helse.

### Arbeidstilsynets kommentar

Før en maskin settes i omsetning skal nødvendig brukerinformasjon, herunder bruksanvisning, gjøres tilgjengelig, se § 8 c) i forskrift om maskiner av 20. mai 2009 nr. 544.

### § 2-4. Form

Arbeidsutstyret skal så vidt mulig gis en utforming som ikke medfører fare for skade på liv eller helse eller uheldige belastninger for arbeidstakere. Tilgjengelige deler på arbeidsutstyret skal så vidt mulig være utført uten skarpe hjørner, kanter og trange fordypninger som kan medføre skade på liv eller helse.

### § 2-5. Stabilitet

Arbeidsutstyret skal være slik laget eller festet at det ikke kan velte eller forskyve seg utilsiktet slik at det kan medføre fare for skade.

### § 2-6. Spesielle sikkerhetshensyn

Det skal spesielt legges vekt på at arbeidsutstyret er betryggende sikret mot:

- a. at deler slynges ut fra verktøy, arbeidsstykke mv.,
- b. at farlig utstrømning eller frigjøring av pulvergods, væske, damp, gass og kulde eller varme kan forekomme,
- c. at personer kommer i utilsiktet berøring med bevegelige deler eller varme/kalde deler eller farlige stoffer dersom det kan medføre fare for skade på liv eller helse.

### § 2-7. Betjening

Sjalting, herunder start og stopp, samt styring av arbeidsutstyr skal kunne foretas uten at det oppstår fare for skade på liv eller helse.

Sjalte- og styrebevegelser skal så vidt mulig være i samsvar med arbeidsutstyrets bevegelser.

## § 2-8. Betjeningsorgan

Betjeningsorgan skal være slik utført og plassert at det ikke utsettes for utilsiktet påvirkning som kan medføre fare for skade på liv eller helse.

Betjeningsorgan skal være slik plassert at det kan nås uten besvær. Betjeningsorgan som brukes kontinuerlig, skal være plassert slik at statiske belastninger og unødvendig strekk og vridning av kroppen som kan medføre helsefare, ikke forekommer.

Betjeningsorgan skal normalt være plassert slik at operatøren fra betjeningsplass har full oversikt over eventuelt fareområde.

Hvis det ikke er oversikt over hele arbeidsutstyret, skal det automatisk gis varselsignal i betryggende lang tid før en arbeidsoperasjon settes i gang. Om nødvendig skal brytere kunne låses med individuelle låser.

### Arbeidstilsynets kommentar

Varselsignal kan være både lys- og lydsignal.

## § 2-9. Arbeidstakt

Arbeidsutstyr som medfører gjentakelsesarbeid og styrt arbeid skal så vidt mulig være slik innrettet at operatøren kan variere arbeidstakten.

## § 2-10. Driftstilstand

Når sikkerheten er avhengig av driftstilstanden, skal arbeidsutstyret om nødvendig ha utstyr for overvåking, kontroll og styring av denne.

## § 2-11. Automatisk overvåket arbeidsutstyr

Automatisk drevne, styrte eller overvåket arbeidsutstyr skal om nødvendig ha utstyr for sikker nedstyring av prosessen, utkopling av automatisk styring, manuell betjening og nødstop.

Hvis svikt i automatikken eller andre forhold kan medføre fare for skade på liv eller helse, skal det ved arbeidsutstyret finnes anvisninger på nødvendige vernetiltak.

## § 2-12. Informasjon om prosesser

Måleinnretninger og signaler som er nødvendig for kontroll og styring av arbeidsprosessen, skal være pålitelige og lette å forstå. Spesielt gjelder at:

- a. opplysninger som har betydning for sikkerheten skal skille seg klart ut fra andre opplysninger,
- b. akustiske eller optiske signaler skal kunne oppfattes uten vanskelighet,
- c. instrumenter mv. som gir informasjon om arbeidsprosessen skal være hensiktsmessig plassert, tydelige og ikke gi grunnlag for feiltolkning.

## § 2-13. Nødstop- og bremseinnretninger

Dersom det er nødvendig for å oppfylle kravene til sikkerhet etter § 2-1 første ledd, skal arbeidsutstyret ha nødstop. Nødstopinnretning skal være markert med rødt, og slik plassert at den er godt synlig og lett å nå. Bruk av nødstopinnretning skal ikke medføre farlige forhold. Gjenstart etter stopp ved påvirkning av nødstop- eller verneinnretning må bare kunne foretas med den vanlige startinnretning.

Arbeidsutstyr som kan fortsette å gå etter at krafttilførselen er brutt og derved medføre fare, skal være utstyrt med hensiktsmessig bremseinnretning.

## § 2-14. Arbeid og opphold i faresone

Arbeidsutstyr som regelmessig krever arbeidsbevegelser inn i faresonen, skal ha spesielle betjeningsinnretninger og/eller verneinnretninger som er slik koplet til arbeidsutstyrets styresystem at vernefunksjonen inntreer automatisk.

Når det ved verktøyoppstilling, vedlikehold, reparasjon mv. er nødvendig å oppholde seg i faresone, skal arbeidsutstyret ha utstyr som sikrer mot utilsiktet bevegelse eller igangsetting.

## § 2-15. Energi

Utstyr for energitilførsel og bortføring av forbrenningsprodukter skal være slik innrettet, utført og montert at det ikke er fare for helseskade.

## § 2-16. Elektrisk utstyr

Elektrisk utstyr på arbeidsutstyr skal tilfredsstillende bestemmelsene i forskrift 14. januar 2011 nr. 36 om elektrisk utstyr.

I bruksanvisningen eller på annen måte skal det gis entydige opplysninger om tilkopling og bruk av arbeidsutstyret.

## § 2-17. Pneumatisk og hydraulisk utstyr

For pneumatiske og hydrauliske arbeidsutstyr skal man særlig ta hensyn til:

- a. At trykket ikke blir større enn tillatt,
- b. At trykkfall ikke medfører fare,
- c. At utstrømmende gass eller væske under trykk ikke medfører fare,
- d. At utstyret er skjermet mot skadelig påvirkning.

## Arbeidstilsynets kommentar

Det er viktig at farlig bevegelse ikke forekommer på grunn av gjenværende overtrykk i for eksempel tilførselsledningen, og at arbeidsutstyret ikke blir stående med trykk etter at utstyret er stanset. Når arbeidsutstyret eller deler av det ikke er i gang, må det om mulig sørges for at

tilførselsledningen er trykkløs.

Til bokstav a)

For at man skal forhindre økt trykk, må ledninger og koblinger sikres mot brudd på en betryggende måte og trykk ledes bort ved stans av arbeidsutstyret.

Til bokstav b)

Arbeidsutstyret må sikres mot farlige bevegelser ved trykkfall. Dette kan gjøres ved mekanisk sikring. Arbeidsutstyr som er stanset på grunn av trykksenkning, skal utstyres med innretning som hindrer at arbeidsutstyret starter når trykket øker dersom dette vil medføre fare.

Til bokstav c)

Utstrømmende gass eller væske under trykk kan medføre fare for antennelse, eksplosjon eller mekanisk skade/kjemisk påvirkning.

Til bokstav d)

Ledninger, koblinger og andre deler av trykkpåsatt utstyr skal skjermes mot mekanisk, kjemisk og termisk påvirkning som kan medføre skade på utstyret.

## § 2-18. Utstyr for farefri betjening og vedlikehold

Arbeidsutstyr skal ha nødvendige plattformer, gangbaner, trapper/leidere og rekkverk for å sikre farefri betjening og vedlikehold.

## § 2-19. Transport

Arbeidsutstyr skal kunne transporteres med betryggende sikkerhet. Den skal om nødvendig ha løftepunkter som har tilstrekkelig bæreevne og som er slik plassert at arbeidsutstyret kan holdes i balanse.

## § 2-20. Montering, vedlikehold og reparasjon

Arbeidsutstyr skal være slik at montering, vedlikehold og reparasjon kan foregå uten fare for skade på liv eller helse og om mulig uten uheldige belastninger. Vedlikehold og reparasjon av arbeidsutstyr skal utføres etter behov og på grunnlag av bruksanvisning.

Som hovedregel skal arbeidet utføres når energitilførselen er koplet ut og arbeidsutstyret er i ro.

Det skal spesielt legges vekt på at:

- a. deler som utilsiktet kan bevege seg, om nødvendig blokkeres,
- b. brann og eksplosjon ikke kan oppstå,
- c. anlegg under trykk er trykkavlastet og tømt,
- d. tanker og rør som har inneholdt farlige stoffer er omhyggelig avstengt og eventuelt rengjort,
- e. arbeidstakere benytter nødvendig personlig verneutstyr.

## § 2-21. Vedlikehold eller reparasjon under drift

Dersom vedlikehold eller reparasjon må utføres mens arbeidsutstyret eller deler av det er i drift, står under trykk e.l., skal det gå frem av bruksanvisningen hvilke tiltak som er nødvendige for at

dette kan skje farefritt.

## § 2-22. Utforming av maskindeler

Maskindeler som beveger seg i synsfeltet, skal være slik utformet og ha slike farger at øynene ikke blir anstrengt.

Maskiner som avgir spon, støv, røyk, damp eller gass skal være slik laget at det ikke skjer farlig spredning av stoffene. Hvis det ikke kan brukes lukket prosess, skal maskinene være slik laget at sugehoder og rørledninger kan koples til. Leverandører av maskiner skal kunne levere hensiktsmessige punktavsughoder og angi kapasiteten for avsugningsvifte hvis denne ikke inngår i maskinen. På maskiner der det alltid trengs punktavsug under produksjonen, skal hodet på avsuget være en del av maskinen.

## § 2-23. Stråling

Maskiner som forutsetter bruk av radioaktive stoffer eller som er innrettet til å frembringe ioniserende eller annen helsefarlig stråling, skal isoleres og være slik innrettet at de ikke kan forårsake skade på liv eller helse når de brukes riktig. Strålingsintensiteten må ikke være større enn de grenseverdier som er angitt av rette myndighet. Maskinene skal ha hensiktsmessig varselsskilt.

### Arbeidstilsynets kommentar

Grenseverdier for stråling følger av forskrift om tiltaks- og grenseverdier kapittel 4.

## § 2-24. Brann- og eksplosjonsfarlige maskiner

Maskiner hvor det er fare for brann og eksplosjon, skal oppfylle følgende krav:

- a.Maskiner skal være laget av materialer som ikke er brennbare.
- b.Maskiner må være slik innrettet at det ikke dannes farlig statisk elektrisitet.
- c.Eksplosjonsavlastere skal være slik innrettet at de ikke medfører fare når de åpner seg.
- d.Hvis det er nødvendig, skal maskinene ha automatisk brannsløkkingsutstyr. Før bruk av brannsløkkingsanlegg med sløkkingsmidler som kan medføre forgiftningsfare, skal det avgis varselssignal.

## § 2-25. Merking

Arbeidsutstyr som det ikke er underlagt krav om CE-merking, skal være merket med produsentens, eller for importert arbeidsutstyr importørens navn og adresse, eller ha annen merking som gjør det lett å identifisere produsenten eller importøren. Dersom det ikke er plass til merking på arbeidsutstyret, merkes emballasjen.

Arbeidsutstyr skal i den utstrekning det har betydning for sikkerheten også merkes på norsk, varig og lett leselig med:

- a.type, modellnummer og produksjonsår,

- b.vekt,
- c.symboler for funksjon og varslings,
- d.største tillatte belastninger,
- e.største tillatte trykk for hydrauliske og pneumatiske innretninger,
- f.data for energitilførsel, omdreiningstall m.m.,
- g.nødvendig anvisning av løftepunkter for transport, jf. § 2-19,
- h.advarsler om eksplosjonsfare, berøringsfare, giftige gasser m.m.

## § 2-26. Bruksanvisning

Arbeidsutstyr skal leveres med nødvendig og lett forståelig bruksanvisning på norsk. Bruksanvisningen skal omfatte opplysninger om transport, oppstilling, montering, bruk og vedlikehold.

### Arbeidstilsynets kommentar

Det er ikke tilstrekkelig med bruksanvisning på andre nordiske språk. Bruksanvisningen må være utformet på en så lettfattelig måte at brukeren blir i stand til å bruke arbeidsutstyret på en sikker måte.

Bruksanvisningen må angi bruksområde til arbeidsutstyret, herunder også hvilke forhold som arbeidsutstyret er beregnet for.

## § 2-27. Rutiner for samsvar

Produsent, importør og leverandør av arbeidsutstyr og kjemikalier skal ha etablert rutiner som sikrer at produktene til enhver tid har riktig og fullstendig merking, teknisk dokumentasjon og sikkerhetsdatablad i samsvar med krav i lov eller forskrift.

# Kapittel 3. Førervern på gamle traktorer

## § 3-1. Beskyttelse av fører – typegodkjenning

Importør, produsent eller leverandør kan bare omsette førervern som beskytter føreren ved velting og steiling, og skal sørge for at førervern er typegodkjent av Arbeidstilsynet før det leveres til bruk på traktor eller stilles ut i salgs- eller reklameøyemed her i landet.

## § 3-2. Førervern hvor øvre del kan avmonteres eller felles ned

Førervern kan være utformet slik at det kan avmonteres eller felles ned.

På- og avmontering eller opp- og nedfelling skal kunne skje på en enkel og betryggende måte.

## § 3-3. Søknad om typegodkjenning

Søknad om typegodkjenning skal sendes Arbeidstilsynet, og søknaden skal inneholde følgende



opplysninger:

- a.Søkerens navn og adresse
- b.Traktorens navn og typebetegnelse
- c.Førervernets navn og typebetegnelse, og navn og adresse på produsent
- d.Rapport fra godtatt institusjon om vurdering, beregning eller prøving av førervernets styrke
- e.Materialspesifikasjon med henvisning til standard, ev. bekreftelse fra førervernprodusent om at førervernet er laget av halvtettet eller tettet stål
- f.Målsatt tegning av førervernet og dets innfestinger til traktoren.

## § 3-4. Materialkvalitet

Materiale i sveiset konstruksjon i førervern skal være godt egnet for sveising og være av tettet eller halvtettet stål.

## § 3-5. Tilpasning til redskap og lignende

Førervern skal være slik utformet at det ikke er til hinder for å bruke eller koble til redskap og lignende som normalt brukes sammen med traktor.

## § 3-6. Atkomst- og betjeningsforhold

Førervern skal være utformet slik av atkomst til traktoren og betjening fra førerplassen kan skje på en sikker måte.

## § 3-7. Merking

Førervern skal være merket med typegodkjenningsnummer, fabrikasjonsnummer, navn og typebetegnelse.

Merkingen skal være holdbar og lett synlig.

## § 3-8. Monteringsanvisning

Ved levering av førervern skal det følge med nødvendig og lett forståelig monteringsanvisning på norsk.

# Kapittel 4. Stillaser og stiger

## § 4-1. Tekniske krav

Stillaser, stiger og midlertidig utstyr for tilkomst og utførelse av arbeid på tak og fasader med tilhørende komponenter skal oppfylle de tekniske kravene i relevante NS-EN standarder eller ha tilsvarende sikkerhetsnivå.

Endret ved forskrifter 30 des 2013 nr. 1717 (i kraft 1 juli 2016), 21 juni 2016 nr. 762 (i kraft 1 juli 2016).

## Arbeidstilsynets kommentar

Bestemmelsen omfatter blant annet følgende produkter:

Fasadestillaser

Hengende stillaser

Utkragede stillaser

Komponenter til fasadestillaser, hengende stillaser og utkragede stillaser

Rullestillaser

Stiger og arbeidsbukker

Produkter til midlertidig montering på tak og fasader for tilkomst for å utføre arbeid

Sikkerhetsnett

Forskriften setter ikke spesifikke krav til hvordan produktene skal konstrueres for å oppnå tilfredsstillende stabilitet, styrke og verneeffekt. Det er utarbeidet en rekke NS-EN-standarder på området. Standarder er frivillig å bruke, men dersom kravene i standardene oppfylles, anses dette som pre-aksepterte løsninger i henhold til forskriftens krav. Dersom det aktuelle produktet ikke produseres i tråd med relevant standard, må det dokumenteres, ved hjelp av beregninger og tester, at produktet har et tilsvarende sikkerhetsnivå.

Produkter som skal monteres permanent på tak og fasader for tilkomst for løpende drift og vedlikehold (eksempelvis for feiing og tilsyn med teknisk anlegg på tak) dekkes ikke av denne bestemmelsen. Slike produkter skal CE-merkes i henhold til kravene i forskrift om dokumentasjon av byggevarer (DOK).

Følgende standarder er relevante ved omsetning på det norske markedet:

<b>Produkt (område)</b>	<b>Gjeldende standard</b>
Konstruksjonstrevirke	NS-EN 338
Korrosjon av metaller og legeringer. Atmosfærisk korrosivitet	NS-EN ISO 9223
Anliggende og frittstående stiger	NS-EN 131-1
	NS-EN 131-2
	NS-EN 131-3
	NS-EN 131-4
Teleskopstiger	NS-EN 131-6
Mobile stiger med plattform	NS-EN 131-7
Koblinger, låsesplinter og fotplater til bruk i forskalling og stillaser – del 1-3	NS-EN 74-1
	NS-EN 74-2
	NS-EN 74-3
Fasadestillaser av prefabrikkerte elementer Del 1: Produktspesikasjon	NS-EN 12810-1

Fasadestillaser av prefabrikkerte elementer Del 2: Spesielle prosjekteringsmetoder	NS-EN 12810-2
Utstyr for midlertidige arbeider – del 1: Stillaser, ytelseskrav og generelle prosjekteringsregler	NS-EN 12811-1
Utstyr for midlertidige arbeider – del 2: Informasjon om materialer	NS-EN 12811-2
Utstyr for midlertidige arbeider – del 3: Belastningsprøving	NS-EN 12811-3
Utstyr for midlertidige arbeider – del 4: Beskyttelsesskjermer for stillaser. Ytelseskrav og konstruksjon	NS-EN 12811-4
Prefabrikkerte rullestillaser - del 1: Materialer, mål, dimensjonerende laster og sikkerhets- og ytelseskrav	NS-EN 1004-1
Rullestillaser - Regler og retningslinjer for utarbeidelse av en bruksanvisning	NS-EN 1004-2
Utstyr for midlertidig sikring av frie kanter – produktkrav – prøvingsmetoder	NS-EN 13374
Utstyr for midlertidige arbeider – Sikkerhetsnett – Del 1: Sikkerhetskrav, prøvingsmetoder	NS-EN 1263-1
Utstyr for midlertidige arbeider – Sikkerhetsnett – Del 2: Sikkerhetskrav for monteringsgrenser	NS-EN 1263-2
Arbeidsbukker	NS-EN 14183

## § 4-2. Belastningsklasser

Stillaser skal klassifiseres i følgende seks klasser:

Klasse	Jevnt fordelt belastning $kN/m^2$ ( $kg/m^2$ )	Konsentrert last på areal 500 mm x 500 mm $kN$ ( $kg$ )	Last av én person på areal 200 mm x 200 mm $kN$ ( $kg$ )	Last på delareal $kN/m^2$ ( $kg/m^2$ ) Delareal $m^2$
1	0,75 (75)	1,50 (150)	1,0 (100)	Ikke tillatt
2	1,50 (150)	1,50 (150)	1,0 (100)	Ikke tillatt
3	2,00 (200)	1,50 (150)	1,0 (100)	Ikke tillatt

4	3,00 (300)	3,00 (300)	1,0 (100)	5,00 (500)	0,4 A
5	4,50 (450)	3,00 (300)	1,0 (100)	7,50 (750)	0,4 A
6	6,00 (600)	3,00 (300)	1,0 (100)	10,00 (1000)	0,5 A

A = arealet mellom to spirepar.

Endret ved forskrift 30 des 2013 nr. 1717 som endret ved forskrift 22 des 2014 nr. 1898 (i kraft 1 juli 2016).

### § 4-3. Merking

Arbeidsutstyr som skal ha sertifikat etter § 4-5, skal være varig og synlig merket med navn på sertifikatutsteder, sertifikatnummer, produsentens navn eller registrerte varemerke og produksjonsåret.

Endret ved forskrift 30 des 2013 nr. 1717 som endret ved forskrift 22 des 2014 nr. 1898 (i kraft 1 juli 2016).

### Arbeidstilsynets kommentar

Alle hovedkomponenter til arbeidsutstyr som krever sertifikat etter § 4-5 skal være merket slik at det fremgår hvilket produkt komponentene hører til. Merkingen bør være av en slik bestandighet at det er leselig i hele produktets levetid, se NS-EN 12810-1 pkt. 10.

### § 4-4. Monterings- og bruksveiledning

Den som produserer eller setter i omsetning arbeidsutstyr etter § 4-1, skal utarbeide monterings- og bruksveiledning. Veiledningen skal være på norsk og gi informasjon om belastningsklasse, fundamentering, oppstilling, bruk, tilsyn, demontering, vedlikehold, reparasjon og kassasjonskriterier.

Monterings- og bruksveiledningen skal følge med produktet ved omsetning.

Monteringsveiledningen skal angi hvordan de forskjellige komponentene skal settes sammen og hvordan stillaset skal avstives og forankres.

Når et stillassystem kan monteres på flere måter slik at det kan dekke forskjellige belastningsklasser, skal dette gå klart fram av monteringsveiledningen.

Endret ved forskrift 30 des 2013 nr. 1717 som endret ved forskrift 22 des 2014 nr. 1898 (i kraft 1 juli 2016).

### Arbeidstilsynets kommentar

For prefabrikkerte stillaskonstruksjoner bør monteringsveiledning utarbeides i henhold til NS-EN 12810-1, pkt. 9.2. I tillegg bør en sikkerhetsinstruksjon for bruk av det ferdig oppmonterte produktet følge med produktet ved omsetning.

For rullestillaser bør monteringsveiledningen utarbeides i henhold til NS-EN 1004 pkt. 9, jf. NS-EN 1298.

For utstyr til midlertidig sikring av frie kanter bør monteringsveiledning og instruksjoner for bruk utarbeides i henhold til NS-EN 13374, pkt. 10.1 og 10.2.

For sikkerhetsnett bør monteringsveiledning utarbeides i henhold til NS-EN 1263-2, pkt. 4.1.

## § 4-5. Sertifikat

Samsvar med kravene i § 4-1 til 4-4 skal dokumenteres med et sertifikat utstedt av et sertifiseringsorgan innen EØS som er akkreditert for oppgaven. Dette gjelder ikke dersom produktet omsettes i et mindre antall enn 10.

Sertifikatet skal være på norsk og inneholde informasjon om sertifikatutsteder, sertifikatnummer, produsentens navn, leverandørens navn, produktnavnet, produkttypen, materialtyper i lastbærende komponenter og en bekreftelse på at kravene i § 4-1 til § 4-4 og eventuelle relevante standarder er oppfylt. Sertifikatet er gyldig i maksimalt 10 år.

Sertifikatet skal følge med produktet ved omsetning.

Arbeidstilsynet kan kreve å få fremlagt sertifikatet og testrapporten.

Endret ved forskrifter 30 des 2013 nr. 1717 som endret ved forskrift 22 des 2014 nr. 1898 (i kraft 1 juli 2016), 22 des 2016 nr. 1837 (i kraft 1 jan 2017).

## Arbeidstilsynets kommentar

Med «sertifiseringsorgan innen EØS som er akkreditert for oppgaven» menes sertifiseringsorgan som er akkreditert av et akkrediteringsorgan som har multilateral avtale (MLA) med European cooperation for Accreditation (EA).

Bestemmelsen åpner for at norske og utenlandske produsenter kan søke om sertifikat hos et sertifiseringsorgan innen EØS og at de således ikke er bundet til å benytte et sertifiseringsorgan som er akkreditert av Norsk Akkreditering.

## § 4-6. Kontroll

Produkt som har sertifikat i henhold til § 4-5 skal kontrolleres årlig. Kontrollen skal utføres av det sertifiseringsorganet som utstedte sertifikatet eller av et kompetent organ som i henhold til avtale med sertifiseringsorganet kan gjennomføre kontrollen på vegne av dette. Dersom sertifiseringsorganet har opphørt, kan et annet sertifiseringsorgan utføre kontrollen.

Kontrollen skal omfatte et utvalg av produktets grunnleggende egenskaper og funksjonskrav og disse skal kontrolleres opp mot opplysningene om produktet som er gitt i sertifikatet. Kontrollen skal også omfatte at merking og bruks- og monteringsveiledning tilsvare krav i § 4-3 og § 4-4. Kontrollen skal dokumenteres skriftlig med en rapport.

Tilføyd ved forskrift 19 juni 2020 nr. 1272 (i kraft 1 juli 2020).

## § 4-7. Overgangsordning

Produkter som er typegodkjent av Arbeidstilsynet kan omsettes inntil det tidspunkt som er angitt på typegodkjenningen. Etter utløpet av typegodkjenningen kreves sertifikat i samsvar med § 4-5 for videre omsetting på det norske markedet.

Opphevet ved forskrift 30 des 2013 nr. 1717 (i kraft 1 juli 2016), tilføyd igjen ved forskrift 21 juni 2016 nr. 762 (i kraft 1 juli 2016), endret ved forskrift 19 juni 2020 nr. 1272 (i kraft 1 juli 2020, tidligere § 4-6).

## Kapittel 5. Enkle trykkbeholdere

### § 5-1. Vanntrykkprøve og merking

Produsenten av trykkluftflasker for pusteluft skal vanntrykkprøve trykkluftflasken. Trykkluftflasken skal merkes med måned og år for vanntrykkprøven.

#### Arbeidstilsynets kommentar

Krav til kontroll, merking og fylling av pusteluft til dykking og åndedrettsvern følger av forskrift om administrative ordninger kapittel 10.

## Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser

### § 6-1. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller vedtak gitt i medhold av denne, eller medvirkning til dette, er straffbart i henhold til arbeidsmiljøloven kapittel 19.

### § 6-2. Overtredelsesgebyr

Dersom noen som har handlet på vegne av virksomheten har overtrådt bestemmelser i forskriften her eller vedtak gitt i medhold av denne, kan virksomheten ilegges overtredelsesgebyr etter arbeidsmiljøloven § 18-10.

Tilføyd ved forskrift 30 des 2013 nr. 1717 (i kraft 1 jan 2014).

### § 6-3. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2013.

Endret ved forskrift 30 des 2013 nr. 1717 (i kraft 1 jan 2014, tidligere § 6-2).

#### Arbeidstilsynets kommentar

Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 16-3 «Ikrafttredelse» gir en oversikt over hvilke arbeidsmiljøforskrifter som er opphevet.